שִׂיחוֹת־חִנּוּךְ

גיליון כ״ג

שִׂיחוֹת נִפְלָאוֹת, הַדְּרָכוֹת יְשָׁרוֹת, בְּעִנְיְנֵי חִנּוּךְ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר מִדַּבְּרוֹת,
נִשְׁמְעוּ מִפִּי־קְדֶשׁ מוֹרֵנוּ הָרַהַ״ץ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן** לֶעזֶער שְׁלִיטָ״א

שִׂיחָה לְמְחַנְּכִים יוֹם ב׳ פָּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ תשפ״ו

– שִׁירָה וְזִמְרָה –

תַּפְקִיד מְיֻחָד

תּוֹדָה לָאֵ־ל אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְעוֹד שָׁבוּעַ בְּחִנּוּךְ יְלָדֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים; **כַּמָּה יֵשׁ לְמְחַנֵּךְ יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׂמֹחַ עַל הַתַּפְקִיד הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ!**

בַּפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁקּוֹרְאִים בְּתִקּוּפָה זוֹ (פָּרָשַׁת שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר, וּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ) מְדֻבָּר מֵעֲבוֹדַת הַלְוִיִּם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהָיוּ מְשָׁרְתִים יַחַד עִם הַכֹּהֲנִים, שֶׁאֶחָד מִן הַתַּפְקִידִים שֶׁלָּהֶם הָיָה לְהַסִּיעַ אֶת כָּל חֶלְקֵי הַמִּשְׁכָּן וְלַהֲקִימוֹ יַחַד עִם הַכֹּהֲנִים, **וְתַפְקִיד מְיֻחָד הָיָה לָהֶם לַלְוִיִּם – ״שִׁירָה וְזִמְרָה״; הָיְתָה לָהֶם מִצְוָה לָשִׁיר עַל הַדּוּכָן, וְזֶה הָיָה מַכְנִיס בְּתוֹךְ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שִׂמְחָה וְהִתְעוֹרְרוּת נוֹרָאָה! בְּכָל פַּעַם שֶׁהָיָה אֶחָד צָרִיךְ לְהָבִיא קָרְבָּן, הוּא שָׁמַע אֶת נִגּוּנֵי הַלְוִיִּם שֶׁשָּׁרוּ וְנִגְּנוּ, וְהָיָה נָמֵס לְבָבוֹ לְגַמְרֵי... וְאָכֵן אִיתָא בְּדִבְרֵי מוֹנֵי הַמִּצְוֹוֹת, שֶׁהַטַּעַם לְנִגּוּנֵי הַלְוִיִּם – כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה הִתְעוֹרְרוּת, כִּי שִׁיר וְנִגּוּן מְעוֹרֵר מְאֹד!**

פּוֹדִים אֶת הַנֶּפֶשׁ

וְכֵן הָיָה אֵצֶל כָּל הַצַּדִּיקִים בְּעֵת עֲרִיכַת שֻׁלְחָנָם וְהִתְאַסְּפוּתָם בְּשֶׁבֶת אַחִים – תָּמִיד הָיָה עִנְיָן שֶׁל שִׁירָה וְזִמְרָה, וְהִקְדִּימוּ נִגּוּן שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת אוֹ נִגּוּן שֶׁל שִׂמְחָה – כְּפִי הָעִנְיָן שֶׁהָיוּ צְרִיכִים, וְכַיָּדוּעַ לְמִי שֶׁמְּחַבֵּר נִגּוּנִים, שֶׁלִּפְעָמִים צְרִיכִים לְבִיבוּת־יֵתֶר וְחִיּוּת, וְלִפְעָמִים צְרִיכִים נִגּוּן שָׁקֵט.

רַבֵּנוּ אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נְגִינָה, סִימָן ג): **׳עַל־יְדֵי הַנִּגּוּנִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם קוֹל בְּכִיָּה, יְכוֹלִים לְהוֹצִיא הַשְּׁבוּיִים, בְּחִינַת מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת׳**; כִּי עַל פָּסוּק זֶה – ״מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת״ – אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: ׳בְּכִי׳ וְ׳שִׁירוֹת׳, כִּי לִפְעָמִים יֵשׁ נִגּוּן אֶחָד הַמְּחַבֵּר הֵן מִבְּכִי וְהֵן מִשִּׁירָה, וּבָזֶה פּוֹדִים אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם, כִּי לִפְעָמִים נִקְלַע הָאָדָם לְכָזֶה מַצָּב – מִי יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא נִמְצָא... – אָז הוּא צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ כָּזֶה שִׁיר שֶׁיּוֹרְדִים אֵלָיו לְתוֹךְ הַמָּקוֹם הֶעָמֹק שֶׁלּוֹ, וּמְחַיִּים אוֹתוֹ עִם אֵיזֶה נִגּוּן שֶׁל צַדִּיקִים אוֹ שֶׁאָר נִגּוּנִים הַמְּקֻבָּלִים בָּעוֹלָם; זֶה מְחַיֶּה אֲנָשִׁים!

לוֹמְדִים וְגַם שָׁרִים

וְרַבֵּנוּ גַּם לִמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁזֶּה חֵלֶק מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה; מְחַנְּכִים יְקָרִים, אַתֶּם עוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה – לְלַמֵּד נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְרַבֵּנוּ אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן לא): **׳עַל־יְדֵי הַנִּגִּינָה אָדָם נִכָּר אִם קִבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה׳**; אָדָם אוֹמֵר: אֲנִי ״לַמְדָן״... אֲנִי לוֹמֵד... **אֲבָל אֵיפֹה הַחִיּוּת שֶׁלּוֹ? אֵיפֹה הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ?... אֵיפֹה הַנִּגּוּן וְהַשִּׁירָה?...**

יָדוּעַ עַל צַדִּיקִים מֵהַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים שֶׁלָּמְדוּ מִתּוֹךְ נִגּוּן וְשִׁירָה; יֶשְׁנָם עֲדַיִן תַּלְמִידִים שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִסַּאטְמָאר זי״ע, וְיוֹדְעִים אֶת הַנִּגּוּן שֶׁהָיָה לוֹ בְּעֵת לִמּוּדוֹ – כְּשֶׁהָיָה לוֹמֵד גְּמָרָא בְּתוֹךְ חַדְרוֹ, וְהָיָה לוֹ נִגּוּן וּתְנוּעָה מְיֻחֶדֶת שֶׁל שִׂמְחָה, וְכֵן יָדוּעַ עַל הָרַבָּה צַדִּיקִים, שֶׁכְּשֶׁהֵם לָמְדוּ הָיָה לָהֶם שִׁיר וְנִגּוּן מְיֻחָד, וְזֶה נִקְרָא שֶׁקִּבְּלוּ ׳עֹל תּוֹרָה׳, לֹא שֶׁסְּתָם אָדָם צוֹעֵק בְּתוֹךְ לִמּוּדוֹ... וְאָכֵן בְּוַדַּאי שֶׁיֵּשׁ עִנְיָן לְהַזִּיעַ וּלְהִתְעוֹרֵר בְּעֹמֶק הַהֲלָכָה, אֲבָל כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְעִנְיַן שֶׁל חִנּוּךְ הַיְלָדִים צְרִיכִים לָדַעַת: **פֹּה בַּכִּתָּה לוֹמְדִים וְגַם שָׁרִים!** זֶה דָּבָר כָּל־כָּךְ גָּדוֹל!

וְרַבֵּנוּ לוֹמֵד אֶת זֶה מִפָּרָשַׁת שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר, שֶׁכָּתוּב עַל בְּנֵי קְהָת ״**בַּכְּתֵף יִשָּׂאוּ**״, וְדָרְשׁוּ **רַבּוֹתֵינוּ** זַ״ל (עֲרָכִין יא): ׳**אֵין יִשָּׂאוּ אֶלָּא לְשׁוֹן שִׁירָה**׳, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים פא, ג): ״**שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף**״ – הֵם נָשְׂאוּ אֶת אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ

עַל כְּתֵפֵיהֶם, שֶׁזּוֹ הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּדוֹלָה, אֲבָל בְּיַחַד עִם שִׁירָה וְזִמְרָה!

לוֹמְדִים וְגַם שָׁרִים

קָרָאנוּ הַיּוֹם בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ לְגַבֵּי הַלְוִיִּם: **"וְאַתָּה כֵּן יָבאוּ הַלְוִיִּם לַעֲבֹד אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְטִהַרְתָּ אֹתָם"** – תָּכִין אוֹתָם, וּמַמְשִׁיךְ הַפָּסוּק: **"כִּי נְתֻנִים נְתֻנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** – מַהוּ כֶּפֶל הַלָּשׁוֹן 'נְתֻנִים נְתֻנִים'? אוֹמֵר רַשִׁ"י הַקָּדוֹשׁ עַל הַמָּקוֹם: **'נְתֻנִים לְמַשָּׂא, נְתֻנִים לְשִׁיר'**; כִּי זֶה צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּיַחַד עִם הַ'מַּשָּׂא'!

וְהַלִּמּוּד בָּזֶה 'לְמַעֲשֶׂה': לִפְעָמִים יֵשׁ בַּכְּתָה עִנְיָן שֶׁל 'מַשָּׂא' – יֵשׁ 'מֻתָּח', וְהַמְלַמֵּד רוֹאֶה שֶׁהַיְלָדִים לֹא כָּל־כָּךְ רְגוּעִים... הָעֵצָה הַפְּשׁוּטָה הִיא **לוֹמַר לַיְלָדִים: "אֲנַחְנוּ מַתְחִילִים לָשִׁיר אֵיזֶה שִׁיר"!** וּכְמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ: **'בֶּכִי'** וְ**'שִׁירוֹת'** – לִפְעָמִים שִׁירָה שֶׁמֵּחָה וְלִפְעָמִים שִׁירָה שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת, הָעִקָּר שֶׁמַּתְחִילִים אֵיזֶה נִגּוּן, וְאִם אַתֶּם יוֹדְעִים מַהוּ הַמָּקוֹר שֶׁל הַנִּגּוּן – תַּסְבִּירוּ לָהֶם...

זֶה יַמְתִּיק!

וּמַה יָּדוּעַ לְכֻלָּנוּ? הַנִּגּוּן 'ק"ה אכסף' מֵרַבִּי אַהֲרֹן הַגָּדוֹל מִקָּרְלִין זי"ע, זֶה נִגּוּן שֶׁשָּׁרִים אֵצֶל הַרְבֵּה חֲצֵרוֹת, וְהוּא נִגּוּן מְאֹד מְעוֹרֵר, וְהִלְבִּישׁוּ בְּמִלִּים קְדוֹשׁוֹת וְיִחוּדִים – שֵׁם הַוָּי"ה [וְכֵן שְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי אַהֲרֹן זי"ע], וְיכוֹלִים לְסַפֵּר לַיְלָדִים מִי חִבֵּר אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה, וְכֵן אִם אַתֶּם שָׁרִים לִפְעָמִים אֶת הַפִּיּוּט "לְכָה דוֹדִי", תְּסַפְּרוּ עַל רַבִּי שְׁלֹמֹה אֶלְקָבֵּץ שֶׁהָיָה בִּתְקוּפַת הָאֲרַ"י הַקָּדוֹשׁ, וְכֵן יֶשְׁנָם הַרְבֵּה נִגּוּנִים הַמְקֻבָּלִים מִצַּדִּיקִים, וְלִפְעָמִים צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ מַה הַמָּקוֹר וְכוּ', אֲבָל **זֶה יַמְתִּיק אֶת הַ'מַּתַּח' שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹךְ הַכִּתָּה!**

וְהִנֵּה, לְלַמֵּד אֶת הַשִּׁירִים צָרִיךְ לִהְיוֹת עִם "עֲבוֹדָה", אֵצֶל הַלְוִיִּם הָיְתָה 'מַקְהֵלָה' שֶׁשָּׁרוּ יַחְדָּיו, וְכָל אֶחָד הָיָה עִם כְּלִי־הַנְּגִינָה שֶׁלּוֹ, וְנִגְּנוּ בְּקוֹל נְעִים, לֹא שֶׁפִּתְאֹם אֵיזֶה יֶלֶד יַתְחִיל לִדְפֹּק אוֹ לְצַעֵק... **אֲמְנָם זֶה יִקַּח זְמַן, אֲבָל צְרִיכִים לְלַמֵּד אֶת זֶה!** רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ אֶת כָּל הַ'מַּקְהֵלוֹת' שֶׁל הַיְלָדִים, וּמוֹכְרִים הַרְבֵּה הַקְלָטוֹת מִזֶּה, וְעוֹשִׂים מִזֶּה הַרְבֵּה כֶּסֶף... **אִם יְכוֹלִים לְאַרְגֵּן כַּמָּה יְלָדִים שֶׁיּוֹדְעִים לָשִׁיר יָפֶה – זֶה חָשׁוּב מְאֹד!**

וְכָל מְלַמֵּד יְאַרְגֵּן אֶת זֶה בְּתוֹךְ הַכִּתָּה שֶׁלּוֹ – לְלַמְּדָם לָשִׁיר, וְאִם אֵיזֶה יֶלֶד מַתְחִיל לִדְפֹּק – **עוֹצְרִים אוֹתוֹ!** יְכוֹלִים קָצָת לִמְחֹא כַּפַּיִם, אֲבָל לֹא לַעֲשׂוֹת דְּפִיקוֹת... וְשֶׁהַכֹּל יִהְיֶה בְּאַחְדוּת וְאַהֲבָה! **וְתִרְאוּ שֶׁזֶּה כְּבָר יְנַטְרֵל אֶת כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּכִּתָּה... לִפְעָמִים מְלַמֵּד אֹבֵד עֵצוֹת – 'מַה אֲנִי עוֹשֶׂה פֹּה?!'... זוֹ הָעֵצָה: "יְלָדִים, אֲנַחְנוּ שָׁרִים!" וְתַתְחִילוּ לָשִׁיר...**

דִּגְמָא נוֹסֶפֶת שֶׁאֶפְשָׁר לָשִׁיר עִם הַיְלָדִים – אֶת הַשִּׁיר **"בִּבְרֶסְלֶב בּוֹעֵר אֵשׁ"**; וּתְסַפְּרוּ לָהֶם: רַבִּי נָתָן קִבֵּל כָּזֹאת הִתְעוֹרְרוּת מֵהַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ, וְיָצָא וְצָעַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא **"בִּבְרֶסְלֶב בּוֹעֵר אֵשׁ"**, וְזָכִינוּ לַנִּגּוּן הַזֶּה...

אַגַּב, אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּדֶרֶךְ רֶמֶז רָחוֹק שֶׁזֶּהוּ **"נְתֻנִים נְתֻנִים הֵמָּה לִי"** – בַּמִּלָּה 'נְתֻנִים' מְרֻמָּז שְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי נָתָן (וְגַם אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס שָׁם בְּחֶשְׁבּוֹן אֶת שְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּשְׁאָרוֹת), וּבִפְרָט כְּפִי שֶׁכָּתַב רַבֵּנוּ זַ"ל: **"נְתַלִּ'ע שֶׁלִּי"** – **"מַיִן נָתַלִּ'ע"**, שֶׁזֶּה 'נְתֻנִים'; כִּי רַבִּי נָתָן לִמֵּד אוֹתָנוּ אֶת "הַנִּגּוּן שֶׁל הַתּוֹרוֹת" שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, כִּפְי שֶׁפַּעַם אָמַר רַבֵּנוּ (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן שמ): **'אִלּוּ הָיוּ הָעוֹלָם שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שֶׁאֲנִי אוֹמֵר עִם הַנִּגּוּן וְהָרְקוּד שֶׁלָּהּ, הָיוּ כֻּלָּם בְּטֵלִים בְּבִטּוּל גָּמוּר'**; כִּי זֶה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם לִמּוּד הַתּוֹרָה...

הֵם תָּמִיד יִזְכְּרוּ אֶת זֶה!

וְעַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן לְחַזֵּק אֶת הַתַּלְמִידִים שֶׁיִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה, וְזֶה יַעֲזֹר הַמּוֹן לָאֲוִירָה בַּכִּתָּה, וְהַיְלָדִים תָּמִיד יִזְכְּרוּ אֶת זֶה – הֵם תָּמִיד יִזְכְּרוּ אֵיךְ הַמְלַמֵּד לִמֵּד אוֹתָם אֵיזֶה נִגּוּן חָדָשׁ [וְאֶפְשָׁר לְהָבִיא בִּשְׁבִיל זֶה הַקְלָטָה כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ וְיִלְמְדוּ], וְזֶה יִשָּׂאֵר אֶצְלָם לָנֶצַח! **וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁיָּבוֹא זְמַן שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה עֲלֵיהֶם לִפְתֹּחַ אֶת הַסֵּפֶר, אֲבָל אֶת הַנִּגּוּן הֵם יִזְכְּרוּ תָּמִיד!** וְזֶה הַהֶמְשֵׁךְ שֶׁל כְּלָל יִשְׂרָאֵל, שֶׁתָּמִיד שָׁרִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְקִבַּלְנוּ זֹאת בְּעִקָּר מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁנִּקְרָא 'נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל'; הוּא אָמְנָם הָיָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהוּא פָּסַק אֶת כָּל הַהֲלָכוֹת לְעַם־יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה עָסוּק תָּמִיד לְהַתִּיר כָּל מִינֵי דְּבָרִים לְעַם־יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הוּא הָיָה 'נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל' עִם כְּלִי־הַנְּגִינָה שֶׁלּוֹ – הַכִּנּוֹר שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְאֶת זֶה הוּא הוֹרִישׁ לָנוּ לְכָל הַדּוֹרוֹת...

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם הַמּוֹן הַצְלָחָה, תִּזְכּוּ לְהַכְנִיס שִׂמְחָה בְּתוֹךְ הַיְלָדִים, אַהֲבַת ה', אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְנִזְכֶּה לְהָכִין אוֹתָם לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּשִׁירָה וְזִמְרָה וּבְקָרוֹב נִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה!

***

שִׂיחָה לִמְחַנְּכוֹת יוֹם ב׳ פָּרָשַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ תשפ״ו

– פָּנִים מְאִירוֹת –

הַסִּיּוּם צָרִיךְ לְהַשְׁאִיר טַעַם טוֹב

תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְעוֹד שָׁבוּעַ קָדוֹשׁ בְּחִנּוּךְ בְּנוֹתֵינוּ הַיְקָרוֹת, וּמִתְקָרֵב סוֹף שְׁנַת הַלִּמּוּדִים כַּיָּדוּעַ - בְּעוֹד חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת, **וְעַכְשָׁו בַּסִּיּוּם הַשָּׁנָה אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַכְנִיס בִּבְנוֹתֵינוּ טַעַם טוֹב שֶׁל הִתְעוֹרְרוּת וְאַהֲבָה וּצְנִיעוּת - כָּל הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת! עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן - בַּשָּׁבוּעוֹת הָאַחֲרוֹנִים הַלָּלוּ!**

וּרְאֶינָה שֶׁלֹּא תְּהֵא חַס וְשָׁלוֹם הַרְגָּשָׁה שֶׁל ״עוֹד מְעַט יוֹצְאִים לְחָפְשׁ״... אֶלָּא הַסִּיּוּם צָרִיךְ לְהַגְבִּיר אֶת כָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וּלְהַשְׁאִיר טַעַם טוֹב בְּתוֹךְ הַבָּנוֹת, וּכְפִי הַהֲלָכָה שֶׁיֵּשׁ בְּלֵיל פֶּסַח, שֶׁלֹּא אוֹכְלִים מְאוּמָה אַחַר אֲפִיקוֹמָן ׳כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר טַעַם הַמַּצּוֹת בְּפִיו׳.

תָּסִיר אֶת הַבּוֹר!

פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ הִיא ׳פָּרָשַׁת הַמְּנוֹרָה׳ - ״**בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת**״, וְרַבֵּנוּ זַ״ל לִמֵּד אוֹתָנוּ (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כא) שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד מְנוֹרָה עַל פָּנָיו, וּמַהִי הַמְּנוֹרָה? שְׁתֵּי הָעֵינַיִם, שְׁתֵּי הָאָזְנַיִם, שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֶם וְהַפֶּה; זוֹ מְנוֹרָה **שֶׁצְּרִיכָה לְהָאִיר!**

מְסַפֵּר עַל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל סַלַנְטֶר זַ״ל - ׳אֲבִי תְּנוּעַת הַמּוּסָר׳, שֶׁרָאָה פַּעַם אֵיזֶה אָדָם עַל הָרְחוֹב וְאָמַר לוֹ: ״ר׳ אִיד, **תָּסִיר אֶת הַבּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁעָשִׂיתָ!**״... הִסְתַּכֵּל הָאָדָם בְּפִלְיאָה עַל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְתָמַהּ: ׳סְלִיחָה, אֵינֶנִּי מֵבִין מַה הָרַב אוֹמֵר׳... - חָפַרְתִּי בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים?!...

עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל: ״**הַפָּנִים שֶׁלְּךָ הֵן ׳בּוֹר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים׳!**״ - הַפָּנִים שֶׁלְּךָ נִרְאוֹת כָּל־כָּךְ עֲצוּבוֹת, שֶׁכָּל מִי שֶׁרַק מִסְתַּכֵּל עַל הַפָּנִים שֶׁלְּךָ הוּא נוֹפֵל בְּתוֹךְ בּוֹר שֶׁל עַצְבוּת... מֵילָא אַתָּה בְּתוֹךְ עַצְבוּת, אֲבָל לָמָּה אַתָּה מִסְתּוֹבֵב כָּכָה?!... רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁעַל פְּנֵי הָאָדָם יֵשׁ מְנוֹרָה, וְהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא: אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְהַלְבִּישׁ חִיּוּךְ וּלְקַבֵּל כָּל אָדָם **בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת!**

גַּם לַ׳בָּבוֹת׳ הַקְּטַנּוֹת...

וְזֶה לְמוּד מַעֲשֶׂה הֵן לְמוֹרוֹת, הֵן לְגַנְּנוֹת וְהֵן לְמְטַפְּלוֹת: **כְּשֶׁאַתֶּן נִכְנָסוֹת אֶל הַתַּלְמִידוֹת, עֲלֵיכֶן לְהִכָּנֵס עִם חִיּוּךְ וְסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, וְזֶה כְּבָר מְשַׁדֵּר מֶסֶר שֶׁל שִׂמְחָה וְחִיּוּת וְחִזּוּק לְכָל הַתַּלְמִידוֹת! וְאָכֵן - גַּם לַ׳בָּבוֹת׳ הַקְּטַנּוֹת בַּמָּעוֹן... הֵן רוֹאוֹת שֶׁיֵּשׁ פָּנִים שְׂמֵחוֹת!**

מַשֶּׁהוּ כּוֹאֵב לָהּ!

וְרַבֵּנוּ זַ״ל רָצָה כָּל־כָּךְ שֶׁנִּזָּכֶה לְקַדֵּשׁ אֶת הַמְּנוֹרָה שֶׁעַל הַפָּנִים שֶׁלָּנוּ הַכּוֹלֶלֶת אֶת שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת:

עֵינַיִם - שֶׁאָדָם יִהְיֶה ״**טוֹב עַיִן**״, שֶׁיִּסְתַּכֵּל בְּעֵינַיִם טוֹבוֹת עַל כֻּלָּם, וְכֵן מוֹרָה: שֶׁתִּסְתַּכֵּל בְּ׳עַיִן טוֹבָה׳ עַל כָּל **הַבָּנוֹת!** אֵין כָּזֶה מַשָּׂג ״פְּלוֹנִית אֵין לָהּ חֵן אֶצְלִי״... חַס וְשָׁלוֹם! **צְרִיכִים לְקָרֵב אֶת כֻּלָּם!**

בְּבִרְכַּת כֹּהֲנִים אֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים מִדֵּי־יוֹם מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ״יָאֵר ה׳ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ״ - אֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים ׳חֵן׳! וְזֶהוּ ״יָאֵר ה׳ פָּנָיו אֵלֶיךָ״ - שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָאִיר אֶת הַפָּנִים בְּתוֹכֵנוּ, וּמִמֵּילָא יִהְיֶה לָנוּ חֵן... וְאֵיךְ אָדָם יִזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ ׳חֵן׳ עַל פָּנָיו? שֶׁהָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ יְחַפְּשׂוּ תָּמִיד דְּבָרִים טוֹבִים בְּתוֹךְ אֲחֵרִים, וּבִפְרָט מוֹרָה - לְחַפֵּשׂ דְּבָרִים טוֹבִים בְּתוֹךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל! לְחַפֵּשׂ נְקֻדָּה טוֹבָה בְּכָל יַלְדָּה!

אָזְנַיִם - מוֹרָה צְרִיכָה לְהַטּוֹת אָזֶן וְלִשְׁמֹעַ מַה יֵּשׁ לְתַלְמִידָה לוֹמַר לָהּ; אִם יַלְדָּה רוֹצָה לְסַפֵּר מַשֶּׁהוּ - שׁוֹמְעִים אוֹתָהּ, וַאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ לָהּ טְעָנוֹת, אוֹ הִיא בּוֹכָה - מוֹרָה עַצְבָנִית אֵין לָהּ סַבְלָנוּת וְאוֹמֶרֶת לָהּ: ״מַה אִתָּךְ?!״... וְהַיַּלְדָּה בּוֹרַחַת... זְכֹרְנָה הֵיטֵב: **אִם יַלְדָּה אוֹ תִּינוֹקֶת בּוֹכָה - מַשֶּׁהוּ כּוֹאֵב לָהּ! וְגַם אִם הִיא כְּבָר יַלְדָּה בּוֹגֶרֶת - מִתְלוֹנֶנֶת אוֹ עֲצוּבָה - מַשֶּׁהוּ כּוֹאֵב לָהּ!** וּמְחַנֶּכֶת אֲמִתִּית הִיא מַטָּה אָזֶן וּמַקְשִׁיבָה - ׳אֲנִי צְרִיכָה לָדַעַת מַה כּוֹאֵב לָהּ!׳ וּמִמֵּילָא הַיַּלְדָּה מַרְגִּישָׁה: ״הַמּוֹרָה אִכְפַּת לָהּ מִמֶּנִּי - הִיא רוֹצָה לִשְׁמֹעַ אוֹתִי!״...

חֹטֶם - זֶה סוֹבֵב עַל מִדַּת הַכַּעַס; **כַּמָּה צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר לֹא לִהְיוֹת בְּכַעַס! לִפְעָמִים אֵיזוֹ בַּת ׳עוֹלָה עַל הָעֲצַבִּים׳, אֲבָל צְרִיכִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וּלְהַמְתִּיק**

אֶת זֶה! רַבֵּנוּ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ שֶׁצְּרִיכִים לְהַמְתִּיק אֶת הַחֲרוֹן־אַף וּלְקַיֵּם (חֲבַקּוּק ג, ב) "בְּרֹגֶז - רַחֵם תִּזְכּוֹר", מַה הַכַּוָּנָה? אִם אָדָם הוּא רַחְמָן - הוּא מְרַחֵם, אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ 'בְּרֹגֶז' - כְּשֶׁהַכַּעַס מַתְחִיל לִבְעֹר, אָז צְרִיכִים לְקַיֵּם 'רַחֵם תִּזְכּוֹר' - תִּזְכּוֹר אֶת הָרַחֲמָנוּת!

הַפֶּה - הוּא הַנֵּר הַשְּׁבִיעִי, וּבוֹ הַכֹּל תָּלוּי! לְהַרְבּוֹת בְּדִבּוּרִים טוֹבִים, דִּבּוּרִים שְׂמֵחִים וּמְאִירִים! אֶפְשָׁר לָכֶן לְהָאִיר אֶת הַפָּנִים שֶׁלָּכֶן וְשֶׁל הַתַּלְמִידוֹת וְשֶׁל כָּלָן - הַכֹּל תָּלוּי **בְּדִבּוּרִים טוֹבִים!**

לְהִתְמַקֵּד כָּל שָׁבוּעַ בְּמִדָּה אַחַת

וְאֶת זֶה אַתֶּן צְרִיכוֹת לְהַכְנִיס עַכְשָׁו בַּבָּנוֹת - לִקְרַאת סִיּוּם הַשָּׁנָה, נִשְׁאֲרוּ חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת לְסִיּוּמָהּ שֶׁל שָׁנָה, וּבְכָל שָׁבוּעַ קְחוּ עַצְמְכֶן עַל מִדָּה אַחַת:

הָעֵינַיִם - לְלַמֵּד אֶת הַבָּנוֹת שֶׁיִּהְיֶה לָהֶן 'עַיִן טוֹבָה' - לְהִסְתַּכֵּל עַל דְּבָרִים טוֹבִים, וְלִשְׁמֹר מִלְּהִסְתַּכֵּל בִּדְבָרִים לֹא טוֹבִים - מַכְשִׁירִים טְמֵאִים חַס וְשָׁלוֹם.

הָאָזְנַיִם - לִשְׁמֹעַ דִּבּוּרִים טוֹבִים, לִשְׁמֹעַ לַחֲכָמִים, לִשְׁמֹעַ לַמּוֹרוֹת, **צְרִיכִים לְהַכְנִיס אֶת זֶה בַּחִנּוּךְ - לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי חֲכָמִים!** בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל תְּלוּיוֹת בַּמּוֹרוֹת שֶׁלָּהֶן - חוּץ מִמַּה שֶׁהֵן שׁוֹמְעוֹת מִצַּדִּיקִים, שֶׁתִּהֵא לַמּוֹרָה אֱמוּנָה, וְיְקַבְּלוּ אֶת זֶה בְּאַהֲבָה.

הַחֹטֶם - שְׁמִירָה מִכַּעַס; **צְרִיכִים לְלַמֵּד בָּנוֹת שֶׁלֹּא מִתְעַצְּבְנִים! לֹא 'מִתְפּוֹצְצִים' פִּתְאוֹם... צְרִיכִים לִשְׁלוֹט עַל הַכַּעַס! זוֹ מִדָּה יְקָרָה!**

הַפֶּה - בּוֹ הַכֹּל תָּלוּי; צְרִיכִים לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּדַבֵּרְנָה דִּבּוּרִים נְעִימִים, דִּבּוּרִים עֲדִינִים, וְתִשְׁמַרְנָה מְאֹד מִכָּל מִינֵי נִבּוּל פֶּה חַס וְשָׁלוֹם, וּמִכֹּל מִינֵי קְלָלוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן!

אָז תִּקְחוּ אֵיזוֹ מִדָּה, וּבְכָל שָׁבוּעַ מִשְּׁבוּעוֹת אֵלּוּ - וּבְכָל יוֹם מִן הַשָּׁבוּעַ - רְאֶינָה לְהִתְמַקֵּד עַל מִדָּה אַחַת, וְכָךְ אַתֶּן תַּדְלִיקוּ מְנוֹרוֹת! **הִנֵּה אַתֶּן מַדְלִיקוֹת נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת, וְעַכְשָׁו יֵשׁ לָכֶן הִזְדַּמְּנוּת גַּם כֵּן לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּתוֹךְ הַכִּתָּה! בְּכָל הַכִּתָּה יִהְיוּ מְנוֹרוֹת שֶׁיָּאִירוּ בְּאוֹר נִפְלָא!**

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָכֶן הַצְלָחָה גְּדוֹלָה בְּעֶזְרַת ה', תִּרְווּ רֹב נַחַת דְּקֻדֻּשָּׁה מִכָּל יַלְדֵיכֶן וְתַלְמִידוֹתֵיכֶן, וְנִשְׁמַע בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, וּבְקָרוֹב נִשְׂמַח בְּשִׂמְחַת הַגְּאֻלָּה!

***

מדברי מו"ר הרה"צ שליט"א בשיחה לבנות מוהרא"ש:

בָּרוּךְ ה' יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה קְדוֹשָׁה – קְהִלָּה חֲסִידִית; אֲכֵן כֵּן – הַקְּהִלָּה שֶׁלָּנוּ הִיא קְהִלָּה חֲסִידִית! תִּקְרָא לָזֶה "סְפָרַדִּי חֲסִידִי", תִּקְרָא לָזֶה "אַשְׁכְּנַזִי חֲסִידִי", אֲבָל זוֹ קְהִלָּה "חֲסִידִית"! קְהִלָּה שֶׁל רַבֵּנוּ, קְהִלָּה שֶׁל מוֹהֲרָא"ש הַקָּדוֹשׁ, שֶׁמִּתְנַהֶגֶת עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַחֲסִידוּת הַמְּסֹלֶלֶת לָנוּ מִדַּרְכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ! וְאִם זוֹ קְהִלָּה חֲסִידִית – מֻבְטָח זֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל הָעִנְיָנִים הַשַּׁיָּכִים לָזֶה, וּבִפְרָט בְּצִנְיעוּת – לָבוּשׁ חֲסִידִי וְצָנוּעַ בְּתַכְלִית הַצְּנִיעוּת!